

Raad van Bestuur keurt project nieuwe afvalenergiecentrale goed

Koploper blijven op vlak van emissies, koploper worden op vlak van energie

Wilrijk, 13 oktober 2016 – Op woensdagavond 12 oktober keurde de Raad van Bestuur van ISVAG de plannen goed voor de bouw van een nieuwe afvalenergiecentrale op de huidige locatie, vlak naast de bestaande installatie aan de Boomsesteenweg. In 2022, wanneer de nieuwe centrale operationeel zal zijn, wordt de oude ontmanteld en krijgt de vrijgekomen ruimte een groene bestemming. De nieuwe installatie wordt een volwaardige warmtekrachtkoppelingcentrale, die elektriciteit zal produceren voor 35.000 gezinnen (t.o.v. 25.000 met de huidige installatie) en warmte kan uitkoppelen voor 40.000 gezinswoningen. Met Eandis en Infrac, onder de koepel van warmte@vlaanderen, werd intussen een intentieovereenkomst afgesloten om dit warmteproject te realiseren. De emissies, die nu al voorbeeldig laag zijn, zullen door de nieuwe investering verder teruggedrongen worden. Bovendien is het potentieel van de vermeden emissies gigantisch. Dit is de uitstoot die verdwijnt doordat veel minder fossiele brandstoffen verbruikt zullen worden voor conventionele warmteproductie. Niet alleen vanuit ecologisch, maar ook vanuit economisch standpunt is een nieuwe installatie de meest duurzame optie. De investering bedraagt 175 miljoen euro. De vennoten hoeven zelf niet bijkomend te investeren in de installatie, bovendien zal de verwerkingskost per ton lager liggen dan nu het geval is. Het project van ISVAG is in overeenstemming met het nieuwe Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval van OVAM, dat op 16 september 2016 door de Vlaamse regering werd goedgekeurd. Dit plan legt de verantwoordelijkheid voor de verwerking van huishoudelijk restafval nog steeds bij de steden en gemeenten. Het plan gaat ook nog altijd uit van het zelfvoorzieningsprincipe en hecht veel belang aan mobiliteit en energetische efficiëntie van verwerkingsinstallaties, uitgerekend criteria waarop de nieuw te bouwen installatie bijzonder sterk scoort.

Meest gereguleerde sector, meest onderzochte installatie

In 2010 werd de milieuvergunning van de huidige installatie voor 10 jaar verlengd. ISVAG koos toen zelf voor een kortere looptijd van de vergunning en legde zichzelf ook een streefwaarde van de uitstoot van stikstofoxiden (NO_x) op. ISVAG wilde immers continu openstaan voor nieuwe technologische ontwikkelingen en de lat voor zichzelf hoog leggen. In de afgelopen jaren toonden verscheidene tussentijdse evaluatierapporten aan dat ISVAG ruimschoots voldoet aan alle normen.

Eind 2013 werd aan Deloitte opdracht gegeven om een toekomstscenario na 2020 uit te werken. Deze studie wees uit dat ISVAG best zelf blijft instaan voor de verwerking van huishoudelijk restafval van haar vennoten. Ook bleek dat, indien een nieuwe installatie gebouwd wordt, een correctie van de verwerkingscapaciteit noodzakelijk is om al het restafval opnieuw zelf te verwerken. Tegelijk bevestigde de Raad van Bestuur dat ISVAG de focus op het verlagen van emissies wenst te behouden en gaf aan dat de uitrol van een warmtenet bekeken moest worden.

In 2015 werd bij het Deense bureau Ramboll een voorstudie, voorontwerp en ontwerp van een nieuwe afvalenergiecentrale besteld.

ISVAG besloot zich niet enkel op dit rapport en deze voorstudie te baseren. Het bestelde een bijkomend locatie- en mobiliteitsonderzoek bij Transport & Mobility Leuven en liet professor Silvia Lenaerts van het departement lucht, energie en watertechnologie van Universiteit Antwerpen de impact van ISVAG-emissies op de omgeving in kaart brengen. Aan VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) werd gevraagd een tracéstudie voor de aanleg van een warmtenetwerk op te stellen. De ontwerpversie van de Ramboll voorstudie werd voorgelegd aan een zeer uitgebreide externe wetenschappelijke adviesgroep, met professoren en experts uit eigen land, Denemarken, Zweden en Duitsland. Financieel adviseur Grant Thornton kreeg de opdracht om de economische haalbaarheid van een eventuele nieuwe installatie te toetsen.

Huidige locatie vanuit alle standpunten meest geschikt

De nieuwe installatie zal gebouwd worden op de huidige locatie, vlak naast de bestaande. Uit verschillende onderzoeken is immers gebleken dat geen enkele beschikbare locatie beter scoort, zowel uit ecologisch als economisch standpunt. Dr. Sven Marivoet van Transport en Mobility Leuven onderzocht 17 verschillende locaties en stelde vast dat de huidige plek de best bereikbare is. Ook Silvia Lenaerts van Universiteit Antwerpen bevestigt dat de transportemissies en impact op mobiliteit zwaar doorwegen in de totale balans en dat hiermee rekening moet gehouden worden bij de keuze van de inplanting. Niet alleen voor de aanvoer van restafval, maar ook voor de output van energie blijkt de locatie in Wilrijk het meest ideaal. In het warmtetracé dat door VITO werd uitgetekend, blijkt de huidige ligging cruciaal. De nieuwe installatie zal een stimulans zijn voor de uitrol van een warmtenet in de omgeving. Hiervoor wordt een doorgedreven samenwerking opgezet met andere intercommunales en met warmte@vlaanderen.

Roosteroven enige betrouwbare techniek voor restafval

De afvalenergiecentrale die Ramboll voorstelt is een roosteroven met een verwerkingscapaciteit van 190.000 ton per jaar. Het wordt een volwaardige warmtekrachtkoppelingcentrale, die elektriciteit en warmte produceert met niet-recycleerbaar restafval als enige energiebron. De installatie krijgt een Selectieve Katalytische Reductie (SCR), die de NO_x emissies uit de rookgassen filtert, aangevuld met een half-natte rookgaswassing. In vergelijking met alle andere installaties, zal ISVAG hiermee absoluut de laagste NO_x emissies van Vlaanderen halen. Bovendien blijven ook alle andere emissiewaarden net als vandaag ver beneden de toegestane norm. De keuze voor deze configuratie werd positief beoordeeld door alle leden van de externe wetenschappelijke adviesgroep. Een van de leden van deze groep is professor Peter Quicker van de Technische Universiteit in Aken. Hij stelde dat Duitsland in de afgelopen decennia 2,5 miljard euro geïnvesteerd heeft in alle mogelijk alternatieve verwerkingstechnieken, zonder enig resultaat. Quicker voerde in opdracht van de Duitse overheid zelf een diepgaande analyse uit van alternatieven zoals ondermeer pyrolyse, plasma, en vergassing.

Hij concludeerde dat een roosteroven de enige bewezen techniek is voor de verwerking van niet-recycleerbaar huishoudelijk restafval.

Meer inwoners, minder afval

De huidige installatie van ISVAG is vergund voor 159.000 ton per jaar. Op jaarbasis zamelen de vennoten van ISVAG nu ongeveer 185.000 ton niet-recycleerbaar restafval in bij iets meer dan 1 miljoen inwoners. Door de samenstelling van het afval en de eigenschappen van de installatie kan hiervan 140.000 ton verwerkt worden in de ISVAG installatie aan de Boomsesteenweg. De overige 45.000 wordt verwerkt door IBOGEM. ISVAG is overigens de enige intercommunale in Vlaanderen die enkel huishoudelijk restafval van haar eigen vennoten verwerkt. Bevolkingsprognoses voorzien een forse aangroei van de bevolking in haar verwerkingsgebied. Tegelijk legt OVAM in het nieuwe uitvoeringsplan ambitieuze objectieven op om de hoeveelheid restafval per inwoner te doen dalen. ISVAG legt de lat nog hoger door te stellen dat de totale hoeveelheid in haar verwerkingsgebied, ondanks de bevolkingsgaangroei, tussen nu en 2040 nagenoeg niet mag stijgen. Op basis hiervan wil de intercommunale een nieuwe installatie bouwen met een verwerkingscapaciteit van 190.000 ton, waardoor het eigen restafval dat er vandaag is opnieuw zelf verwerkt kan worden.

Opportunititeit voor behalen klimaatdoelstellingen

ISVAG was al koploper op vlak van emissies die voorbeeldig laag zijn, het wil nu ook koploper worden op vlak van energie. Een nieuwe installatie biedt niet alleen de mogelijkheid om nog meer elektriciteit te produceren (voor 35.000 gezinnen, t.o.v. 25.000 nu), maar ook om de schouders te zetten onder de uitbouw van een warmtenet in de regio waardoor 40.000 woningen van warmte kunnen worden voorzien. Hierdoor zullen minder fossiele brandstoffen worden verbruikt, wat op zich opnieuw in een pak “vermeden emissies” resulteert. Volgens professor Lenaerts van Universiteit Antwerpen kan ISVAG hierdoor juist een positieve impact hebben in een gebied met een hoge verkeersintensiteit. Momenteel zijn er al concrete plannen voor de aanleg van een miniwarmtenet dat bij een van de aangeleverde bedrijven jaarlijks in een besparing van meer dan 1 miljoen m³ aardgas zal resulteren. Het energetisch vermogen van de nieuwe installatie zal een veelvoud hiervan opleveren.

Hierdoor betekent de nieuwe installatie een opportuniteit voor het realiseren van warmtetransport naar de omgeving. Dat beaamt Nabilla Ait Daoud, Antwerps Schepen voor Leefmilieu: “Restwarmte is duidelijk een van de duurzaamste energiebronnen die voorhanden is in Antwerpen. Uit onderzoek blijkt dat er genoeg restwarmte aanwezig is in de stad en de haven om heel Antwerpen te verwarmen. Het is dus niet meer dan logisch dat de stad werkt aan een beleid om deze warmte te recupereren. Warmtenetten gevoed door duurzame bronnen zijn van essentieel belang in ons streven naar een klimaatneutrale stad in 2050. ISVAG produceert nu al duurzame elektriciteit, het zou nog interessanter zijn ook warmte uit te koppelen. Dankzij de ligging van ISVAG kan deze warmte relatief eenvoudig naar de omgeving worden ontkoppeld. Daarom hebben we met Eandis en Infrac, onder de koepel van warmte@vlaanderen, een intentieovereenkomst afgesloten om een

warmteproject vanuit ISVAG op te zetten. De eerste fase van dit warmtenet vanuit ISVAG kan al eind 2017 worden aangelegd bij de heraanleg van de Terbekehofdreef. Het warmtenet op Nieuw Zuid, dat momenteel al draait en wordt uitgebreid, en het toekomstige warmtenet op BlueGate vormen de eerste essentiële stappen om een warmtetransportleiding vanuit ISVAG te rechtvaardigen. Ook de samenwerking met sociale huisvestingsmaatschappij Woonhaven is belangrijk om onder andere Kiel, Jan de Voslei en Emiel Vloorstraat op dit warmtenet aan te sluiten. Bovendien kunnen we als stad ons ruimtelijk beleid maximaal aanwenden om potentiële ontwikkelingsgebieden mee aan te sluiten. Kortom, de nieuwe installatie van ISVAG en de realisatie van warmtetransport biedt zeer grote opportuniteiten om de ruime omgeving van duurzame warmte te voorzien en belangrijke stappen te zetten in het halen van de stedelijke klimaatdoelstellingen.”

Architectuur

ISVAG ziet een nieuwe afvalenergiecentrale niet als industriële installatie, maar als een architecturaal baken dat de visie van openheid en transparantie benadrukt. Daarom werd een aanbesteding georganiseerd om een architectenbureau te selecteren, dat een buitenschil moet ontwerpen voor de installatie en een plan voor de inrichting van de omgeving en de terreinen.

Geen financiële inbreng door steden gemeenten

De bouw van de nieuwe installatie vertegenwoordigt een investering van 175 miljoen euro. ISVAG is een financieel gezond bedrijf. Alle investeringen zijn intussen afgeschreven en de afgelopen jaren werd een beperkte reserve opgebouwd. De intercommunale zal zelf de nodige leningen aangaan om de bouw te realiseren. De vennoten zullen dus geen eigen middelen in het project moeten investeren. De financiële haalbaarheidsstudie die door Grant Thornton werd uitgevoerd, toont aan dat dit perfect mogelijk is en berekende intussen ook dat de verwerkingsbijdrage die de vennoten betalen per ton aangevoerd restafval zelfs licht kan dalen. Zonder nieuwe installatie kijken de vennoten van ISVAG aan tegen een verdere stijging van deze bijdrage. Het project is dus niet enkel ecologisch, maar ook economisch de meest duurzame optie voor de steden en gemeenten.

Timing

De Raad van Bestuur heeft nu haar goedkeuring verleend aan de plannen. Begin 2017 wil ISVAG starten met de opmaak van het Milieu Effecten Rapport. Eens dit rapport klaar is, kan dan – eind 2017 of uiterlijk begin 2018 – een omgevingsvergunning worden aangevraagd bij de Vlaamse minister voor Leefmilieu. ISVAG hoopt vervolgens in 2019 te kunnen starten met de bouw om uiteindelijk eind 2022 de nieuwe installatie in gebruik te kunnen nemen.

Voor meer info:

- ISVAG, Boomsesteenweg 1000, 2610 Wilrijk, T. 03 877 28 55, info@isvag.be
- Tom De Bruyckere, T. 0476 45 15 03, tom@mindshake.biz